

Souhrnné výsledky konjunkturálního průzkumu v podnikové sféře

Český statistický úřad provedl v říjnu 2014 celostátní konjunkturální průzkum názorů vedoucích pracovníků vybraných podniků z oblasti průmyslu, stavebnictví, obchodu a vybraných odvětví služeb. Tento průzkum byl zaměřen **jednak na hodnocení situace v hlavních oblastech podnikové ekonomiky v říjnu a na krátkodobý výhled pro příští měsíce ve srovnání se situací, jak se jevila respondentům v období průzkumu**¹⁾.

Průzkum se týkal 950 průmyslových podniků (tržby z průmyslové činnosti těchto podniků představují více než polovinu tržeb za průmyslové podniky celkem), ve stavebnictví 507 podniků, tento soubor pokrývá zhruba polovinu stavebních prací provedených podle dodavatelských smluv ve stavebnictví celkem, 305 podniků obchodu a 661 podniků vybraných odvětví služeb.

1. Konjunkturální průzkum v průmyslových podnicích

V **průmyslu** se v říjnu hodnocení současné celkové **ekonomické situace** mírně zvýšilo. 34,4 % respondentů hodnotí svou ekonomickou situaci jako dobrou, 62,6 % jako uspokojivou a 3 % jako špatnou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla ekonomická situace uspokojivá u respondentů se 61,1 % tržeb. Jako špatnou označili svoji ekonomickou situaci respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu se 3,4 % tržeb. Jedná se zejména o některé podniky výroby nábytku, výroby usní a oděvů. Dobrá ekonomická situace byla u respondentů s 35,5 % tržeb ze zpracovatelského průmyslu.

Hodnocení současné **celkové poptávky** se mírně zvýšilo také, hodnocení **zahraniční poptávky** se téměř nezměnilo. Úroveň celkové poptávky (knihy zakázek) považovali za uspokojivou respondenti s 82,2 % tržeb, respondenti se 8,1 % tržeb hodnotili úroveň celkové poptávky po své produkci jako vyšší a respondenti se 9,7 % tržeb jako nízkou. V rámci zpracovatelského průmyslu byla úroveň celkové poptávky v období průzkumu hodnocena jako uspokojivá u respondentů se 79,8 % tržeb, jako nízká u respondentů se 11 % tržeb a vyšší poptávka byla u respondentů s 9,2 % tržeb.

Pro zahraniční odběratele dodává část svých výrobků zhruba 89 % z celkového počtu vybraných podniků. Z nich podniky s 85,2 % tržeb považovaly úroveň **zahraniční poptávky** za uspokojivou, podniky s 10,4 % tržeb za nízkou a jako vysokou označili poptávku zahraničních partnerů respondenti se 4,4 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu byla úroveň zahraniční poptávky považována za uspokojivou u respondentů se 84,3 % tržeb, u 10,7 % za nízkou a u 5 % za vysokou.

Výrobní činnost vzrostla u podniků s 21,7 % tržeb, poklesla u 10,6 % podniků a u podniků se 67,7 % tržeb byla výrobní činnost stabilizovaná. Ve zpracovatelském průmyslu se výrobní činnost zvýšila u respondentů se 21,3 % tržeb, snížení se týkalo podniků se 11,4 % a neměnnost podniků se 67,3 % tržeb.

Zásoby hotových výrobků se podle respondentů mírně snížily. Stav **zásob hotových výrobků** považovali v období průzkumu respondenti s 90,7 % tržeb za normální v sezóně. Podniky se 7,2 % tržeb mají své zásoby vyšší a podniky s 2,1 % tržeb nízké. Stav **zásob surovin a materiálů** považují respondenti reprezentující 91,5 % tržeb za normální v sezóně.

Své **výrobní kapacity** využívali respondenti v průměru na 85,2 %. Podniky, jejichž tržby představují 47,3 % za celý soubor, využívaly své výrobní kapacity na 91 - 100 %, v rozsahu 81 - 90 % využívaly své výrobní kapacity podniky s 16,8 % tržeb. Využití výrobních kapacit ve zpracovatelském průmyslu se v říjnu zvýšilo a dosáhlo 85,2 %. Hlavní **bariérou růstu produkce** je stále nedostatečná poptávka, i když ji oproti minulému čtvrtletí uvádí méně respondentů (42,8 %).

Konkurenční pozice na domácím trhu se u podniků s 92 % tržeb nezměnila, zlepšila se u podniků se 7,4 % tržeb a zhoršila se u 0,6 % podniků. U podniků, které vyvážejí do zahraničí, se u respondentů s 6,2 % tržeb zlepšila konkurenční pozice **na trzích Evropské unie**, pozice **na trzích v ostatních zemích** se zlepšila u respondentů se 7,6 % tržeb. Jako nezměněnou hodnotilo svoji pozici na trzích Evropské unie 91,6 % respondentů a v ostatních zemích respondenti s 89,2 % tržeb.

¹⁾ Hodnocení je provedeno pomocí konjunkturálních sald, což je rozdíl mezi odpověďmi ve variantách zlepšení (růst) a zhoršení (pokles) vyjádřený v %

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro příští **tři měsíce** se oproti září mírně snížila, pro příštích **šest měsíců** se mírně zvýšila. Zlepšení **ekonomické situace** v příštích třech měsících očekávají podniky se 22,2 % a zhoršení respondenti se 7,7 % tržeb, beze změny 70,1 %. V průmyslu zpracovatelském se ekonomická situacelepší u 24,7 % respondentů, u 8,8 % se zhorší a beze změny zůstane u podniků se 66,5 % tržeb.

Pro příštích **šest měsíců** respondenti se 25,1 % tržeb očekávají zlepšení **ekonomické situace**, zhoršení se 3 % a respondenti představující 71,9 % tržeb se změnami úrovně ekonomické situace svého podniku neuvažují. Ve zpracovatelském průmyslu se ekonomická situace stabilizuje u respondentů představujících 68,6 % tržeb, ke zlepšení by mělo dojít u podniků s 28 % tržeb a ke zhoršení u podniků, které zahrnují 3,4 % tržeb za respondenty ze zpracovatelského průmyslu.

Celková poptávka (podle knihy zakázek) by se v **příštích třech měsících** ve srovnání se situací v období průzkumu neměla měnit u respondentů se 71,9 % tržeb, s oživením poptávky počítají respondenti se 20 % a se snížením respondenti s 8,1 %. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkové poptávky respondenti s 19,2 % tržeb, snížení očekává 9,2 % respondentů a neměnnost 71,6 % respondentů.

Celkový export by se měl zvýšit u respondentů se 16,1 % tržeb, s neměnností exportu počítají podniky, jejichž tržby činí 75,4 % za celý soubor a snížení exportu očekává 8,5 % respondentů. Ve zpracovatelském průmyslu očekávají zvýšení celkového exportu respondenti představující 18,3 % tržeb, pokles respondenti s 9,6 % tržeb a respondenti se 72,1 % tržeb se změnami exportu nepočítají.

Celkový dovoz by se měl v příštích třech měsících zvýšit u respondentů se 13,8 %, ke změnám nedojde u 78,7 % a snížení dovozu předpokládají podniky se 7,5 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu očekává 15,7 % respondentů zvýšení dovozu, 8,5 % snížení a 75,8 % respondentů neočekává změny.

Své **výrobní kapacity vzhledem k zakázkám** považují pro příští měsíce za dostatečné respondenti se 85,2 % tržeb. Více než dostatečné výrobní kapacity by měly být u 11,5 % a nedostatečné u podniků s 3,3 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu jsou výrobní kapacity dostatečné u respondentů se 83,2 % tržeb, více než dostatečné u 13 % a nedostatečné u 3,8 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce snížení tempa **výrobní činnosti** a téměř neměnnost **zaměstnanosti**. Zvýšení **výrobní činnosti** očekávají respondenti představující 20,6 % tržeb, se snížením počítá 7,9 % respondentů a respondenti se 71,5 % tržeb se změnami svých výrobních aktivit nepočítají. V oblasti zpracovatelského průmyslu očekávají růst výroby respondenti představující 19,7 % tržeb, neměnný vývoj 71,3 % respondentů a pokles výroby 9 % respondentů. Na otázku **zajištěnosti výrobních programů** z hlediska časové perspektivy odpovídali respondenti diferencovaně, a to zejména v souvislosti s odvětvovým zaměřením jejich výrobních aktivit.

S poklesem **zaměstnanosti** počítají respondenti v příštích třech měsících proti situaci v období průzkumu s 10,2 % počtu zaměstnanců. Respondenti se 78,5 % počtu zaměstnanců se změnami v této oblasti nepočítají a růst předpokládají podniky s 11,3 % zaměstnanců. Obdobné tendence očekávají pro příští tři měsíce také respondenti z oblasti zpracovatelského průmyslu.

Ve srovnání se situací v období průzkumu by se měl **růst cen** průmyslových výrobků týkat 4 % tržeb. Se snížením cen uvažují respondenti u 6,1 % tržeb a s neměnností u 89,9 % tržeb. Ve zpracovatelském průmyslu by se měly ceny zvýšit u 4,2 % tržeb, snížit u 7 % tržeb a 88,8 % tržeb zpracovatelského průmyslu by se cenové změny neměly týkat.

Co se týká **finanční situace** mělo v období průzkumu závazky po lhůtě splatnosti 18,2 % z celkového počtu podniků, které odpověděly (tržby těchto podniků představují 9,8 % tržeb za všechny vybrané podniky).

Schopnost podniků platit své závazky ve lhůtě splatnosti se v dalších třech měsících nezmění u 90,6 % počtu respondentů, u 6,5 % selepší a u 2,9 % se zhorší.

Úroveň **úvěrů** se bude vyvíjet podle názorů podniků diferencovaně. Se změnami v objemu úvěrů nepočítá 48 % počtu podniků, zvýšení úvěrů očekává 9,7 % a snížení 15,2 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 27,1 % počtu podniků.

Saldo **indikátoru důvěry v průmyslu** konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení celkové poptávky, zásoby hotových výrobků s opačným znaménkem a očekávaný vývoj výrobní činnosti) se v říjnu meziměsíčně nepatrně snížilo o 0,3 bodu. V meziročním srovnání je vyšší.

2. Konjunkturální průzkum ve stavebních podnicích

Ve **stavebních** podnicích se hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů v říjnu zvýšilo. Hodnocení **celkové poptávky** se oproti září téměř nezměnilo. V říjnu hodnotilo 22,6 % respondentů svou **ekonomickou situaci** jako dobrou, 65,7 % jako uspokojivou a 11,7 % jako špatnou. **Stavební činnost** se zvýšila u podniků se 35,3 % objemu stavebních prací, k omezení stavební činnosti došlo u 15 % respondentů a u ostatních (se 49,7 % stavebních prací) ke změnám nedošlo.

Úroveň **celkové poptávky** po produkci svého podniku považovali v období průzkumu za uspokojivou respondenti se 52,4 % stavebních prací. V podnicích, jejichž objem výroby představuje 45,3 % stavebních prací, považovali jejich zástupci úroveň celkové poptávky za nižší.

Jako hlavní **bariéry růstu produkce** svého podniku označují respondenti nedostatečnou poptávku, respondenti představující 10,4 % stavebních prací bariéry růstu produkce nemají.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se zvýšila, pro období příštích **šesti měsíců** se snížila. **Celková ekonomická situace** by měla podle výsledků průzkumu zůstat **v příštích třech měsících** stabilizovaná u respondentů se 73 % objemu stavebních prací za všechny respondenty. Zlepšení své ekonomické situace předpokládají respondenti se 9,3 % stavebních prací a zhoršení se 17,7 %.

V příštích šesti měsících by se měla ekonomická situace zlepšit u respondentů se 10,8 % výroby. Zhoršení své ekonomické situace signalizují pro příštích šest měsíců respondenti se 32,3 % výroby, ke změnám proti období průzkumu by nemělo dojít u 56,9 % respondentů.

Respondenti očekávají pro příští tři měsíce pokles tempa **stavební činnosti** a také **zaměstnanosti**. **Stavební činnost** by se měla zvýšit u respondentů představujících 8,8 % stavebních prací. Ke snížení stavební činnosti by mělo dojít v tomto období u respondentů se 32,7 % stavebních prací a stabilizovaný vývoj předpokládají podniky s 58,5 % výroby za celý soubor. Co se týká očekávaného vývoje **zaměstnanosti** se stabilizací v této oblasti počítají respondenti se 67,7 % zaměstnanců za celý soubor. Zvýšení počtu zaměstnanců proti situaci v období průzkumu předpokládá 6,1 % respondentů a snížení 26,2 % respondentů.

Stavebníci vypovídali také o **kapacitním zajištění svého výrobního programu na příští měsíce**. Z celkového počtu odpovídajících podniků uvedlo 79,6 %, že jejich výrobní kapacity budou v příštích měsících vzhledem k zakázkám, objednávkám a probíhajícím jednáním dostatečné. Objem stavebních prací těchto podniků představuje 61,4 % stavebních prací. Nedostatečné výrobní kapacity bude mít 5,1 % počtu respondentů s podílem objemu stavebních prací 3,6 % a více než dostatečné kapacity by měly být u 15,3 % počtu respondentů (objem jejich stavebních prací představuje 35 %).

V průměru by měla být dle odpovědí respondentů **stavební výroba zakázkově zajištěna** na zhruba 8,2 měsíců dopředu.

Růst **cen** předpokládají respondenti u 9 % své produkce, neměnnost u 77,1 % produkce a pokles prodejních cen očekávají respondenti u 13,9 % produkce.

Závazky po lhůtě splatnosti mělo 26,4 % počtu respondentů (objem stavebních prací těchto podniků představuje 19,8 % objemu za všechny respondenty).

Objem **úvěrů** se v příštích třech měsících nezmění podle výsledků průzkumu u 50,5 % počtu podniků, zvýšení úvěrů předpokládá 6,3 % a snížení 13,7 % počtu podniků. Úvěry nebude mít 29,5 % počtu podniků.

Saldo indikátoru důvěry ve stavebnictví, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze dvou ukazatelů (hodnocení celkové poptávky a očekávaný vývoj zaměstnanosti v příštích třech měsících) se v říjnu meziměsíčně snížilo o 2,5 bodu. V meziročním srovnání je saldo ve stavebnictví vyšší.

3. Konjunkturální průzkum v obchodě

V odvětví **obchodu** se v říjnu hodnocení současné **ekonomické situace** respondentů se meziměsíčně zvýšilo. Jako dobrou hodnotilo v říjnu **ekonomickou situaci** svého podniku 40,3 % respondentů, 47,6 % jako odpovídající sezóně a 12,1 % jako špatnou. Zásoby se snížily. Současný **stav zásob** hodnotilo 85,2 % respondentů jako odpovídající sezóně a vysoký stav zásob mělo 2,7 % respondentů.

Vyšší **požadavky na dodavatele** budou mít v příštích třech měsících respondenti se 26 % tržeb, stejné požadavky budou mít firmy se 67,8 % tržeb a s 6,2 % nižší. **Počet zaměstnanců** se v příštích třech měsících nezmění u 67,4 % respondentů, 22,4 % očekává růst a 10,2 % respondentů pokles. Stabilizované **ceny prodávaného zboží** předpokládají pro další tři měsíce respondenti s 91,2 % tržeb, 3,7 % předpokládá pokles a 5,1 % respondentů očekává růst.

Očekávání vývoje **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se téměř nezměnila, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila. Z názoru respondentů na vývoj **ekonomické situace** podniku očekávaný v příštích šesti měsících vyplývá, že podniky s 31,7 % tržeb očekávají zlepšení své ekonomické situace, s 51,6 % žádné změny nepředpokládají a 16,7 % podniků očekává zhoršení.

Saldo indikátoru důvěry, konstruované jako průměr sezónně očištěných konjunkturálních sald ze tří ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, stav zásob s opačným znaménkem a očekávaný vývoj ekonomické situace) se v říjnu oproti září zvýšilo 3,4 bodu. Celkově je saldo v obchodě oproti minulému roku vyšší.

4. Konjunkturální průzkum ve vybraných odvětvích služeb

Ve **vybraných odvětvích služeb** (vč. bankovního sektoru) se v říjnu hodnocení současné **ekonomické situace** oproti září mírně snížilo. Ve vybraných odvětvích služeb hodnotilo svoji současnou **ekonomickou situaci** 52,7 % respondentů jako dobrou, 44,8 % respondentů ji hodnotilo jako odpovídající sezóně a 2,5 % jako špatnou.

Hodnocení **poptávky** v říjnu se mírně zvýšilo, ale její očekávání pro příští **tři měsíce** se snížila. Růst **poptávky** (knihy zakázek) po produkci podniku očekává 25,4 % respondentů, neměnný vývoj předpokládá 70,6 % respondentů a 4 % pokles. Neměnnost ve vývoji **cen** očekává 91,6 % respondentů, růst cen 4,6 % respondentů a 3,8 % pokles. Pokles počtu **zaměstnanců** očekává 20,7 % respondentů, neměnnost 66,2 % a růst počtu zaměstnanců 13,1 % respondentů. Očekávání vývoje celkové **ekonomické situace** pro období příštích **tří měsíců** se mírně snížila, pro období příštích **šesti měsíců** se zvýšila.

Saldo indikátoru důvěry ve vybraných odvětvích služeb konstruované jako průměr tří sezónně očištěných ukazatelů (hodnocení ekonomické situace, hodnocení poptávky a očekávaná poptávka) se v říjnu meziměsíčně mírně snížilo o 1 bod. V meziročním srovnání je vyšší.